

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 129/21
U Luxembourg 15. srpnja 2021.

Presuda u predmetu C-848/19 P
Njemačka/Poljska

Zakonitost svih akata institucija Unije koji su obuhvaćeni njezinom energetsom politikom treba ocjenjivati s obzirom na načelo energetske solidarnosti

Sud je odbio žalbu koju je podnijela Njemačka protiv presude Općeg suda kojom je, na temelju tog načela, poništena Komisijina odluka iz 2016. kojom su izmijenjeni uvjeti za pristup plinovodu OPAL

Priključni plinovod plinovoda koji prolazi kroz Baltičko more (u daljnjem tekstu: plinovod OPAL) kopneni je krak, na zapadu, plinovoda Nord Stream 1 kojim se prenosi plin podrijetlom iz Rusije u Europu, zaobilazeći „tradicionalne” tranzitne zemlje poput Ukrajine, Poljske i Slovačke. Europska komisija je 2009. pod određenim uvjetima odobrila odluku njemačke Savezne agencije za mreže o izuzeću plinovoda OPAL od primjene pravila Direktive 2003/55¹ (kasnije zamijenjene Direktivom 2009/73²) koja se odnose na pristup treće strane plinovodnim mrežama³ i regulaciju tarifa⁴. Budući da Gazprom, poduzetnik koji ima vladajući položaj na tržištu opskrbe plinom, nikada nije ispunio nijedan od uvjeta koje je nametnula Komisija, mogao je rabiti samo 50 % kapaciteta plinovoda OPAL od njegova stavljanja u pogon 2011.

Njemačka Savezna agencija za mreže je 2016. na zahtjev, među ostalim, Gazproma priopćila Komisiji svoju namjeru izmjene određenih odredbi izuzeća dodijeljenog 2009. Predviđenom izmjenom trebalo se u bitnome omogućiti korištenje plinovodom OPAL u njegovom punom kapacitetu, pod uvjetom da na dražbi bude ponuđeno barem 50 % tog kapaciteta. Odlukom od 28. listopada 2016. Komisija je odobrila tu izmjenu pod određenim uvjetima⁵ (u daljnjem tekstu: pobijana odluka).

Budući da je smatrala da se pobijanom odlukom ugrožava sigurnost opskrbe plinom u Poljskoj zbog transfera na tranzitni pravac Nord Stream 1/OPAL dijela količine prirodnog plina koja je do tada prolazila kroz države regije Središnje Europe, među kojima je i Poljska, plinovodima konkurentnima plinovodu OPAL, Republika Poljska podnijela je Općem sudu tužbu za poništenje te odluke. Opći je sud prihvatio tu tužbu i poništio pobijanu odluku zbog povrede načela energetske solidarnosti utvrđenog u članku 194. stavku 1. UFEU-a⁶. Prema mišljenju Općeg suda, Komisija je trebala ispitati učinke izmjene sustava rada plinovoda OPAL na sigurnost opskrbe i energetske politiku Poljske.

Odlučujući o žalbi koju je podnijela Savezna Republika Njemačka, Sud je, zasjedajući u velikom vijeću, potvrdio presudu Općeg suda te je odlučio o naravi i dosegu načela energetske solidarnosti.

¹ Direktiva 2003/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 98/30/EZ (SL 2003., L 176, str. 57.)

² Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ (SL 2009., L 211, str. 94.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 12., svezak 5., str. 39.)

³ Članak 18. Direktive 2003/55 i članak 32. Direktive 2009/73

⁴ Članak 25. stavci 2. do 4. Direktive 2003/55

⁵ Odluka Komisije C(2016) 6950 final od 28. listopada 2016. o izmjeni uvjeta za izuzeće plinovoda OPAL u skladu s Direktivom 2003/55 od pravila koja se odnose na pristup treće strane i regulaciju tarifa

⁶ Presuda od 10. rujna 2019., Poljska/Komisija (T-883/16), (vidjeti i Priopćenje za medije br. [107/19](#))

Ocjena Suda

Sud podsjeća na to, kao prvo, da u skladu s člankom 194. stavkom 1. UFEU-a, politika Unije u području energetike ima za cilj, u duhu solidarnosti među državama članicama, osigurati funkcioniranje energetskog tržišta i sigurnost opskrbe energijom u Uniji kao i promicati energetske učinkovitost i uštede energije, razvoj novih i obnovljivih izvora energije te međupovezanost energetskih mreža.

U tom pogledu Sud je istaknuo da je načelo solidarnosti temeljno načelo prava Unije, navedeno u više odredaba UEU-a i UFEU-a, koje svoj specifičan izraz u području energetike ima u članku 194. stavku 1. UFEU-a. To je načelo usko povezano s načelom lojalne suradnje⁷, kojim se Uniji i državama članicama nalaže poštovanje i uzajamna pomoć pri obavljanju zadaća koje proizlaze iz Ugovorâ. Budući da se na načelu solidarnosti temelje svi ciljevi energetske politike Unije, ne može se isključiti da to načelo proizvodi obvezujuće pravne učinke. Naprotiv, načelo solidarnosti obuhvaća prava i obveze za Uniju i države članice s obzirom na to da Unija ima obvezu solidarnosti u odnosu na države članice, dok su potonje istu obvezu dužne poštovati među sobom i s obzirom na zajednički interes Unije.

Sud je iz toga zaključio da, suprotno argumentaciji koju je istaknula Savezna Republika Njemačka, zakonitost svih akata institucija Unije koji su obuhvaćeni njezinom energetsom politikom treba ocjenjivati s obzirom na načelo energetske solidarnosti, čak i kad se na to načelo izričito ne poziva u primjenjivom sekundarnom pravu, odnosno u ovom slučaju u Direktivi 2009/73⁸. Stoga iz zajedničkog tumačenja načela energetske solidarnosti i lojalne suradnje proizlazi da je Komisija prilikom donošenja odluke o izmjeni sustava izuzeća, donesene na temelju Direktive 2009/73⁹, dužna ispitati moguće rizike za opskrbu plinom na tržištima država članica.

Kao drugo, Sud je pojasnio da se tekstom članka 194. UFEU-a primjena načela energetske solidarnosti ne ograničava na situacije terorističkih napada ili prirodnih katastrofa ili nesreća izazvanih ljudskim djelovanjem iz članka 222. UFEU-a. Naprotiv, duh solidarnosti naveden u članku 194. stavku 1. UFEU-a obuhvaća svako djelovanje u okviru energetske politike Unije.

Stoga, obveza institucija Unije i država članica da uzmu u obzir načelo energetske solidarnosti prilikom donošenja akata koji se odnose na unutarnje tržište prirodnog plina, pri čemu, među ostalim, osobito vode brigu o osiguranju sigurnosti energetske opskrbe Unije, ima za posljedicu donošenje mjera za suočavanje s izvanrednim situacijama i preventivnih mjera. Unija i države članice moraju prilikom izvršavanja svojih nadležnosti u tom području odvagnuti energetske interese o kojima je riječ, pri čemu izbjegavaju poduzimanje mjera koje bi mogle utjecati na interese subjekata koji bi mogli biti pogođeni kad je riječ o sigurnosti opskrbe, ekonomskoj i političkoj održivosti i diversifikaciji izvora opskrbe, i to kako bi u obzir uzele svoju međuovisnost i svoju stvarnu solidarnost.

Stoga je Sud potvrdio da Opći sud nije počinio pogrešku koja se tiče prava presudivši da pobijanu odluku treba poništiti zbog povrede načela energetske solidarnosti.

NAPOMENA: Protiv odluke Općeg suda Sudu se može podnijeti žalba ograničena na pravna pitanja. Žalba u načelu nema suspenzivan učinak. Ako je dopuštena i osnovana, Sud ukida odluku Općeg suda. Ako je u predmetu moguće presuditi, Sud ga može i sam riješiti. U suprotnome, predmet se vraća Općem sudu, koji je vezan odlukom Suda donesenom povodom žalbe.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

⁷ Članak 4. stavak 3. UEU-a

⁸ Članak 36. stavak 1. Direktive 2009/73

⁹ Članak 36. Direktive 2009/73

Snimke s objave presude nalaze se na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106